ГОДИНА XXXVII. ЦЕТИЊЕ, у суботу 26. јануара 1908. БРОЈ 4.

Цијена:
За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље поштанском упутницом, само и непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручиоце, г. Вељку Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор
Дописи се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре.

Власник: Државна Штампарија — Излази суботом — Одговорни уредник: Филип Јерговић.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН

о

измјени и допуни закона о уређењу Државног Савјета од 29. јуна 1906. године.

Члан 1.

Члан 13. закона о уређењу Државног Савјета мијења се и гласи:

Главни секретар води записник на савјетским састанцима; он води књигу у коју записује начелна рјешења и одлуке Државнога Савјета; потписује акте савјетске према прописима закона о пословном реду у Државном Савјету; настојава да сви савјетски чиновници своју дужност тачно врше и да у канцеларији влада ред.

Он рукује рачунима Државног Савјета и одговоран је, као рачунополагач Главној Државној Контроли.

Он може бити по потреби придружен савјетским сједницама као члан замјеник и давати свој глас.

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу, кад га Књаз Господар потпише.

Препоручујемо свима Нашим Министрима, да овај закон обнародују и о извршењу његову се старају, властима заповиједамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

Цетиње 26. јануара 1908. г.

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат,
Чувар државног печата,
Предсједник Мин. Савјета,
Министар Правде и
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Др. Л. Томановић с. р.

Предсједник Министар. Савјета,
Министар Правде и
Заступник Мин. Иностр. Дјела,
Др. Л. Томановић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Лакић Војводић с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир **Митар Мартиновић** с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

Министар
Просвјете и Црквенијех Послова,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног производимо:

у чин официра народне војске, подофицире народне војске: Тодора С. Јовановића из баталиона папковићског и Ђура П. Милошевића из баталиона његушко-цетињског.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 21. јануара 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир **Митар Мартиновић** с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њ. Кр. В. Господар допутовао је у недјељу с Ријеке на Цетиње, а данас се вратио опет на Ријеку.

— Стање здравља Њ. Свј. Књажевића Стевана, ма да је нешто боље но кад је одавде отпутовао, ипак није сасвијем повољно.

— На глас смрти португалског краља Карлоса I и пријестолонашљедника Луја Филипа, Њихова Краљевска Височанства Књаз Господар и Књагиња Милена одмах су телеграфски изјавили Своја саучешћа краљици-мајци Марији Пији, а Њ. Кр. В. Господар изјавио је Своје саучешће и краљици удови Марији Амелији и брату пок. краља војводи од Опорта.

Истим поводом изјавио је телеграфски и предсједник Министарског Савјета, заступник министра иностраних дјела г. др. Л. Томановић, саучешће Књажевске Владе Краљевској Влади у Лисабону.

За покојним краљем и краљевићем одређена је дворска корота, која ће трајати 21 дан.

ЗАПИСНИК XIX. РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

држане 21. децембра 1907. год.

Предсједавао предсједник
Лабуд Гојнић

секретар
Милутин Татар

Почетак у 9 сати прије подне.

Од стране књ. владе присутни г.г. министри: д-р Томановић, Војводић, Вукотић и Пламенац.

Предсједник отвара XIX редовну сједницу.

Секретар Поповић чита у изводу молбе и жалбе, а на име: Ненада Дожића, командира с друштвом из Мораче; Милосава Јелића, с друштвом из Ускока; и Мирс, удове Сава Пејовића из Ријеке.

Ј. Поповић напомиње, да има велик број посланичкијех приједлога, па тражи да се изабере још један одбор за проучавање истих.

Предсједник напомиње да би се у смислу закона требало за сваки појединн приједлог бирати нарочити одбор, али то није практично пошто има много приједлога, од којих су доста њих мањег обима па и важности те један одбор може свршавати по више њих, и ако теже, па вели, да би добро било изабрати и други одбор за проучавање извјесног дијела посланичких приједлога, што је Скупштина и одобрила. Затим се пријешло на дневни ред — на продужење начелног претреса буџета.

Ј. Поповић из јучерашњих говора опажа, да влада сматра извјесне посланике а нарочито финансиски одбор као неке противнике, што, мисли, не постоји, а што је одбор критиковао владин приједлог буџета, то му је, вели, и дужност била.

Даље истиче, да приједлог буџета није изнио или је тек дотакао се питања о пенсијама, помоћима и издржавањима, а исто тако и питања о Монополу дувана. А и једно и друго као чиновничко питање јесу, вели, најважнија и битна питања, која би требало најприје претрести и ријешити, па тек онда општи буџет.

Напомиње, да је војска главна снага државе, и да би јој требало главну пажњу поклонити.

Најпослије предлаже, да се владин пројект буџета усвоји с тијем, да се образује једна комисија, која би до љета или до другог сазива радила на преуређењу државне администрације, па тек онда да се приступи рјешавању буџета.

Ж. Драговић тврди, да у његовом говору није било никакве контрадикције, као што је то г. Вулетић рекао, него да је истакао недостатке владиног приједлога као и још више мане одборова извјештаја, те на обије стране осудио оно што није добро, а похвалио оно што је по његовом нахођењу за похвалу било, као и да се у земљи најприје створе закони и на основу њих да се буџет ријеши.

Даље вели, да се дефицити не покривају уштедама на платама чиновничким, пенсијама, помоћима и издржавањима, већ укидањем материјалних расхода или зајмом.

Министар финансија Д. Вукотић одговара на пребацивање да и „мртве душе“ примају пенсију, помоћ или издржавање, па вели, да није искључена могућност да има лица, која су умрла назад 2—3 године и која се и даље воде по министарским протоколима, али зато није министарство криво већ надлежне власти, које не извјештавају редовно о смрти дотичног лица противно министарском распису, по којему су дужне то чињети како се неби и даље водило рачуна о пенсији, помоћи или издржавању истог.

Ј. Спасојевић објашњава што значи буџет и вели, да овај није ништа друго него један предрачун државних прихода и расхода, али такав предрачуи, који не може бити тачан већ се може само приближно одредити, јер приходи могу често пута подбацити а могу и пребацити, што вриједи и за расходе.

Даље тврди, да је приједлог буџета писан једино на основу података и да у њему није ништа написано што није свој основ имало, па мисли, да се неће доћи до дефицита, а и да се овај појави ипак се, вели, може покрити скраћивањем материјалних расходи, што се чини и код других држава а у недостатку ових покривају се и новим порезима или зајмовима.

Није за то, да се уштеде чине онако како је одбор предложио, што би се могло чинити само онда, кад се пропишу закони а нарочито закон о чиновницима грађанског реда као и реформише државна администрација.

Неће да сумњичи финансиски одбор, али према ономе како је његов извјештај написан налази неку тенденцију у изразу: „узми од народа, дадни чиновнику“.

Замјера г. Вулетићу што овај хоће друкчије да тумачи оно што је у извјештају написано и вели, да се то не може друкче разумјети него онако како је написано.

Предсједник даје 15 минута одмора.

Послије одмора.

Министар просвјете и црквенијех послова Ј. Пламенац констатује контрадикције у одборову извјештају али преко њих прелази а тврди, да је одбор и незаконито радио кад је предложио, да се смање или сасвим укину извјесне буџетске позиције које су законима загарантоване, а да је тако, указује на укидање позиције начелника управног одјељења министарства унутрашњих дјела и вели, да је то мјесто предвиђено једним специјалним законом па док год се овај не измијени не смије се у ту позицију дирати.

Вели, да не бива нигдје да се буџетске позиције укидају већ се укидају партије, и влади је дато право да може чинити вирмане у позицијама, а не у партијама, а одбор јој је, вели, одузео то законско право.

Наглашава, да влада отворено, начелно и законито ради у свима питањима и да ће тако и у будуће радити, а док год буде тако радила, уживаће повјерење Народног Представништва и Круне.

Извјестилац С. Вулетић осврће се на други говор министра финансија г. Д. Вукотића, тврдећи, да не одговара закону министрово тврђење, да није морао Скупштини подносити на одобрење накнадне и ванредне кредите утрошене у овој години, за то, што овогодишњи буџет није Скупштина изгласала. Објашњава чл. 49. и 55. закона о државном буџету читајући их, па вели, да је законит сваки буџет — предрачун, који добије највишу санкцију, па да је то и овогодишњи предрачун, који је указом продужен као буџет из 1906. г. Цитира чл. 92. и 162. Устава, које иначе означава као слабу страну његову јер по њима влада може буџет од 1906. г. продужити и за годину 1908. и тако даље за идуће године, па вели, да већ по самом томе нелогично је тврдити, да то опет не би био буџет за дотичне године, који се мора у свему подврћи закону о државном буџету. Истиче побуде из којих је финансијски одбор приступио редуцирању чиновничких мјеста, тврдећи, да ће одбору бити драго да се нађе начин да се то не чини, ако влада нађе неки извор из којег би се укинуте плате подмириле.

Осврће се на други говор г. Ж. Драговића и пропраћа га, сравњујући поједине ставове из њега и тврдећи, да су ови контрадикторни. Чуди се Драговићу како вели, да је погрешака у пројекту владину о буџету, а ипак га препоручује.

— Одбија Драговићеве приговоре односно укидања чиновничких позиција и тврди, да су се код нас чиновничка мјеста створила ради људи, а не да су људи тражени за потребна мјеста. Тврди да г. Драговић нема право кад каже, да треба све заборавити што је било прије Устава, јер, вели, има људи, који су чуда и покоре чинили онда од народног блага и његове среће, који су били увијек најокорелији реакционари, па данас хоће да се представе за демократе и народне добротворе. За примјер наводи неке чланове фамозне „народне странке“, фамозне баш за то, што су они у њој били управо главне чињенице.

Осврће се на говор г. Јова Поповића о војном буџету и вели, да је одбор оставио да се главно о овом расправи у Скупштини, што је учинио из извјеснијех обзира.

Истиче потребу због које је требало опширније и што детаљније рећи у извјештају о овом првом нашем буџету, који долази пред Скупштину, па вели, да је финансијски одбор учинио све што је могао и радоваће се ако га Скупштина исправи, како ће бити боље за државу и народ корисније.

Министар просвјете и црквенијех послова Ј. Пламенац осврће се на говор г. Вулетића и вели, да овај није схватио смисао законских одредаба, на које се позива, јер онај, који ствара један предрачун мора, вели, бити одговоран и мора се знати коме ће одговарати, па како Народна Скупштина није рјешавала предрачун прошлих година, то према томе строго узевши она не може захтјевати апсолутну контролу у томе нити је министар морао поднијети завршни рачун, за 1906. г. накнадне и ванредне кредите за 1907. г., а да ли је то у реду вршено, постоји — вели — Главна Државна Контрола, која може то у свако доба контролисати.

Приговара г. Вулетићу како овај непрестано са неким огорчењем упире на нашу прошлост, а међутим пропушта напоменути сјајне моменте, па вели, да признаје да је осуђивао прву уставну владу односно плате, коју су и остале владе уживале, а данашња је скратила за 1000 круна.

Жели, да се личне ствари не уплијећу у опште, јер се неће до стварности никада доћи.

Извјестилац Вулетић објашњава се са г. г. министрима. Иронично одбија његов приговор да не схваћа цитирање законске чланке и констатује, да је влада закон о државном буџету несумњиво повриједила.

Слаже се са г. Пламенцем да не би требало личне ствари уплијетати и вели, да је он на то изазван баш г. г. министрима просвјете и финансија.

Побија наводе министра Пламенца, да он, Вулетић, увијек напада старо и тврди, да то не постоји већ да идеалише о старом, али само о оном што је било идеално, а свакако да не може не осудити оно од старог што није добро; па вели да се и он г. Пламенац са њиме у томе некада слагао, у потврду чега цитира један његов говор из стенографских биљежака из прошле Скупштине.

Сједница је закључена у 12 сати, а друга је заказана за 22. о. м., у 8 сати

прије подна са продужењем истог дневног реда и додатком:

Одговори г. г. министара на питања и интерпелације појединих посланика.

Предсједник,
Лабуд Гојнић.

Секретар,
Милутин Татар.

ЗАПИСНИК XX. РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ
ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

држане 22. децембра 1907. год.

Предсједавао предсједник
Лабуд Гојнић

Секретар
Крсто Поповић

Почетак у 9½ сати прије подне.

Од стране књ. владе присутан г. министар Војводић.

Предсједник отвара сједницу и саопштава тужну вијест, да је јутрос у Котору преминуо Њ. Свј. Књажевић Станислав, члан Узвишеног Владалачког Дома, поводом чега предлаже овакав текст депеше, којом ће Скупштина изразити своје саучешће Њиховим Височанствима Књазу Мирку и Књагињи Наталији:

„Народна Скупштина узима сваки губитак у Узвишеном Владалачком Дому за губитак свој и цијелог народа и сматра за свету дужност изјавити Вашим Височанствима своје најискреније саучешће“, — што Скупштина прима.

Затим позива г. г. посланике, да у знак жалости Узвишеног Владалачког Дома корпоративно пођу и Њ. Кр. В. Књазу Господару изјаве саучешће како своје, тако и цијелог народа нашег и у исто вријеме поводом горњег догађаја сједницу је закључио у 10 сати прије подне, а нагласио, да ће друга бити заказана објавом на скупштинској згради.

Предсједник
Лабуд Гојнић

Секретар
Крсто Поповић

Атентат у Лисабону

У суботу вече одиграла се у Лисабону ужасна трагедија, у којој су пали као жртве португалски краљ Карлос I. и пријестолонашљедник Луиц Филип, док је млађи син краљев, инфант Мануел, лако рањен. Кад се је цијела краљевска породица враћала у колима са жељезничке станице, на коју је стигла из Вилавициозе, у Лисабон, неколико људи одјевених у гардијске униформе, испалило је из пушака метке на краљевску породицу, те је само краљица остала неповријеђена. Атентат је према томе, на жалост, потпуно успио.

Убијени краљ Карлос I. био је син краља Луица I. и краљице Марије Пије, сестре покојног талијанског краља Умберта. Родио се 28. септембра 1863.; оженио се 22. маја 1886. с принцезом Амелијом, кћерком грофа од Париза и наслиједио је свога оца као краљ Португалије 19. октобра 1889. год.

Пријестолонашљедник Луиц Филип, који је такође убијен, родио се 21. марта 1887 г., био је дакле навршио тек 20. годину.

Млађи син покојног краља, инфант Мануел, садашњи краљ Португалије, који је само лако рањен, родио се у Лисабону 15. новембра 1889. год.

О том крвавом догађају стигле су нам ове телеграфске вијести:

Лисабон, 20. јануара. Јучер послије подне у 5 сати вратио се је краљ Карлос I. с краљицом Амелијом, пријестолонашљедником Луиц Филипом и инфантом Мануелом из Вилавициозе у Лисабон. Кад су краљевска кола, у којима су сједили краљ и цијела његова породица, кренула из улице Терејо Тоца према војном арсеналу, пало је више метака из свјетине, који су погодили краља и оба његова сина. Краљ је остао на мјесту мртав, а оба краљевића однесена су у арсенал, гдје је пријестолонашљедник мало затијем умро, док је инфанту Мануелу пружена помоћ.

Лисабон, 20, јануара. На краља и краљеву породицу пуцала су три атентатора, које је полиција с мјеста поубијала. Њихова идентичност није се могла констатовати. Мисли се, да је један Француз, а други Шпањолац. Пушке репетирке донијели су собом под кабаницама, те су из најближе близине пуцали на краља и пријестолонашљедника.

Лисабон, 20. јануара. Кад је први метак пао и погодио краља, дигла се краљица Амелија у колима, да заштити пријестолонашљедника. Можда ју је овај моменат спасао, јер је други метак већ погодио пријестолонашљедника, а трећи инфанта Мануела. Колико је метака у свему пало, не зна се сигурно. Краљица је остала неповријеђена.

Краља су погодила три зрна: једно у шију, друго у леђа, треће у врат, гдје је пробило главну жилу и проузроковало смрт.

И пријестолонашљедника погодила су три зрна: једно у главу, а два у прса. Инфант Мануел рањен је лако у вилицу и у руку.

Краљ и оба рањена краљевића пренесена су одмах у војни арсенал, гдје је констатована смрт краљева. Пријестолонашљедник био је још жив, али је ускоро умро.

Краљица Амелија и инфант Мануел вратили су се из арсенала у 7 сати у вече у краљевски двор.

Лисабон, 20. јануара. Краљев ордонансофицир, који је ишао поред кола, у којима се возила краљевска породица, убио је једног атентатора, а полиција је убила другога. За трећега, говори се, да се је сам убио у затвору.

Мртва тјелеса краља Карлоса и краљевића Луица Филипа пренесена су пред вече у затвореним колима под стражом из арсенала у краљевски двор.

Лисабон, 21. јануара. Мало послије атентата окупио се министарски савјет. Одмах су предузете најопсежније војне мјере. У пријестоници влада тишина. И спољашње лице улица показује, да се нешто ванредно догодило. Многобројне особе су ухапшене. Чује се да је и војништво у завјеру уплетено.

Лисабон, 21. јануара. Смртни остатци краља Карлоса и нашљедника пријестола балсамовани су и положени на одар. Погреб ће бити по свој прилици 28. о. м. Јучер су чланови министарског и државног савјета положили заклетву новом краљу Мануелу II.

Лисабон, 21. јан. Нарочито издање службеног листа доноси шљедећу прокламацију краља Мануела II.:

Безбожни атентат напуњује ми с највећим огорчењем моје срце као сину и брату. Знам, да народ дијели моју бол и гнушањем се одвраћа од страшнога злочина, којему у историји нема примјера. Уставом сам позван, да предузмем владу краљевине у своје руке.

Према томе удесићу сав свој рад на добро домовине. Настојаћу да стекнем љубав португалскога народа. Заклињем се да ћу штитити католичку вјеру у цјелокупност краљевине Португалске и да ћу вјерно чувати Устав. Подједно изјављујем, да сам вољан придржати садашњи кабинет.

Дано у Лисабону, 20. јануара 1908. год.

Мануел.

Сви чланови кабинета потписали су ову прокламацију.

Лисабон, 21. јан. Стање новог краља Мануела повољно је. Рањен је једним метком у руку, коју носи завезану, а нема страха, да би рана могла дати повода компликацијама. Многобројне су особе дошле у краљевски двор, да изјаве своје саучешће. Чланови дипломатског двора спровели су дио ноћи у краљевском двору. Из свију крајева Португалске непрестано стижу изјаве саучешћа и брзојавна сажаљења. Становништво је у цијелој земљи мирно.

Лисабон, 21. јануара. Коловође завјере су убијени. Сви су били наоружани карабинкама и револверима. Вођа је Португизац Мануел Буисас, човјек тридесетих година. Најприје је био десечар у коњици, а затијем учитељ у Лисабону. Како се поговара, Португизци су и друга двојица убијених атентатора.

Лисабон, 21 јан. Аустријски, руски и шпански двор телеграфски су саопштили своје саучешће над убиством, које је изазвало велику жалост на дотичним дворовима. Исто тако су изјавили своје саучешће и краљ талијански, цар њемачки, краљ енглески и предсједник француске републике.

Лисабон, 21. јан. У сједници министарског савјета, која је одржана под предсједништвом краљевим, понудили су досадашњи министар предсједник и диктатор Франко заједно са вођама монархистичких странака краљу своје услуге с намјером, да се сложе и уједине сви монархисте. Краљ је понуду примио, на што је министар предсједник Франко са својим министарством дао оставку. Краљ је повјерио адмиралу Фереира до Аморал састав нове владе, у коју би ушли представници свијех монархистичкијех странака. Сједници министарског савјета присуствовала је такође краљица Амелија, краљица — мајка Марија Пија и брат покојног краља, војвода од Опорта.

Мадрид, 21. јан. Министарство иностраних дјела саопштава, да су краља и краљевића у Лисабону убили 6 атентатора, који су били сви наоружани репертиркама и револверима, што су их платили политички агитатори. Код једнога убијенога атентатора полиција је нашла ћемер пун злата. То је очигледно била награда за извршено злочинство.

И против министра предсједника Франка покушана је завјера. Чула се жестока детонација, али завјера ипак није успјела.

Лисабон, 21. јан. Како приватне вијести јављају, и краљица Амелија лако је рањена једним метком у часу, кад је својим тијелом закрилила пријестолонашљедника.

Лисабон, 21. јан. Од свих доврова стигла су краљевској породици телеграфска саучешћа.

Париз, 21. јан. Из Лисабона се јавља, да је влада одредила строги надзор не само над републиканцима и револуционарцима, него и над присталицама претендента Дом Мигуела од Браганце. Међутим све јасније бива, да је овај ужасни догађај много допринио томе, да се је утврдио монархистички осјећај код народа и војске, која се новом краљу већ заклела на вјерност.

Говори се, да је атентат изазван ушљед тога, што је министар предсједник Франко поднио јучер краљу на потпис проглас, којим се одређују нове казне, те се њихова употреба повјерава извршној власти.

Лисабон, 22. јан. Спровод краља и краљевића одређен је за идућу суботу. Стање здравља краљице Амелије релативно је доста добро. Пријестоница почиње добијати обични изглед. Државна и дворска здања опкољена су непрестано војском.

Лисабон, 22. јан. Главни кривац страшне трагедије, министар предсједник Франко, кога је покојни краљ наименовао диктарором с неограниченом влашћу, побјегао је из Португалске.

Лисабон, 22. јан. Прошле ноћи чуло се у западном дијелу Лисабона јако пушкарање. У том дијелу вароши смјештена је пјешадија и артиљерија, у којој су се неки војници побунили, па су други на њих пуцали.

Лисабон, 23. јан. Адмирал Фереира до Аморал саставио је ново министарство, које је краљ потврдио.

Свечани спровод покојног краља и краљевића званично је утврђен за суботу. Стање здравља краља Мануела знатно се поправило, али краљ носи руку још увијек завезану.

Лисабон, 24. јан. У органу странке регенератора изјављује Франко, да се коначно повлачи из политичког живота.

Сви листови без разлике одзивају се врло повољно о новој влади.

Петроград, 24 јан. Предсједник Думе изјавио је телеграфским путем саучешће Думе португалској влади, а Државни Савјет краљу Мануелу.

Мадрид, 25. јан. Франко је стигао овамо.

Лисабон, 25. јан. Краљ Мануел укинуо је двије наредбе, и то једну односно ограничења слободне штампе, а другу односно проширења судске власти.

Примајући нове министре, краљ Мануел поновио је обећање, да ће остати вјеран уставу и да никада неће притећи диктатури.

Републикански посланици Алмеида, Сантос и Коста, који су били ухапшени, пуштени су на слободу.

Лисабон, 26. јан. Ослобођени су сви политички кривци, који су поводом потоњих догађаја били затворени, међу њима и три особе, за које се сумњало да су учествовали у атентату.

Мртва тјелеса краља и краљевића пренесена су у дворску капелу. Лице краљевића покривено је заставама, да се прикрије рана на вилици.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Инфлуенца

Инфлуенце има у Црној Гори сада више него и једне друге болести. И то праве, инстинске инфлуенце. То треба да се нагласи, јер се код нас у пошљедње вријеме тим именом назива свака кијавица, сваки кашаљ, или главобоља или назеб. А то је погрешно, јер је инфлуенца нарочита заразна болест, коју изазива кужна клица — бацил инфуленце. Зато налазимо за потребно, да и наше читаоце упознамо шљедећим чланком Д-ра С. Рибникара, који преносимо из биоградске „Политике“.

Инфлуенца је, дакле, заразна болест, која се јавља махом као редња, а врло ријетко спорадично, појединачно. Редња обухвата већином читаве вароши и крајеве, понекад и читаве континенте. То је зато, што се кужна клица њена врло лако преноси прије свега непосредно с обољелога човјека на здраве људе, а осим тога, вјероватно, и посредно, ваздухом. Инфлуенца је, према томе, у првом реду, приљепчива, контагиозна болест, и кад је један члан породице донесе у кућу, већином се од њега окуже и сви остали редом.

Инфуленца је, даље, болест, код које су необично јако развијене такозване опште појаве заразе. И у осталим заразним болестима осјећа се човјек ломан и малаксао, али ни у којој другој можда, не тако јако као у инфуленци. Колосална изломљеност и малаксалост, досадни, несносни болови у глави, у очима, у крстима, у рукама и ногама, често пута и повраћање, занос и бунцање — то су те опште појаве заразе, које се необично јако развијају баш у инфлуенци. А други знаци болести могу бити различити.

Огањ, прије свега, некад је јачи некад слабији, некад дужи некад краћи. Послије тога, код једног болесника оболе у главном органи за дисање, тако да га мучи кијавица, гушобоља, кашаљ; а код другог се болест покаже највише у органима за варење, те му досађује непрекидна мука и трбобоља са повраћањем и проливом или и упорним затвором.

Само оне опште појаве заједничке су, дакле, а слика је иначе различита. Али ма колико јака била и ма у ком се облику јавила, инфлуенца, сама по себи, није опасна за човјека, који је прије тога био здрав. Опасна је само за старе већ изнемогле људе и за оне који су већ били начети, који су већ имали какву ману.

Међутим, и ако за здравог човјека инфуленца сама собом није опасна, она може и за њега постати тешка и кобна, кад се на њу надовеже која друга болест. А те надовезане болести, те компликације врло су честе код инфлуенце. Често долази и гнојење у ушима, и запаљење плућа, и запаљење грудне марамице, запаљење бубрега, а све су то, очигледно, тешке и опасне болести. И зато од инфлуенце, бар индиректно, страдају и људи, који су дотле били и здрави и снажни.

Кад је тако, онда је очигледно, да инфлуенце треба да се чувају не само болешљиви и стари људи, него и млади и здрави. Сви треба да се чувају, само што је то тешко. Не помаже ту топлити се и чувати од назеба, јер инфлуенци није узрок назеб, већ кужна клица, која се преноси и са човјека на човјека и ваздухом на већа растојања. А како ће се човјек склонити од те кужне клице? Тешко, већ и због тога тешко, што на сваком мјесту може да се сусретне са човјеком који или има инфлуенцу или ју тек прележао, па још може да окужи друге људе. Јер болесници од инфлуенце не могу се изоловати, онако на примјер, као што се изолују болесници од великих богиња.

Али ако се човјек не може сачувати од инфлуенце, он може нешто друго да уради: може да се чува кад је већ добије, и онда неће тако лако добити никоју од оних тешких компликација. Значи, да треба да остане у постељи и у соби чак и онда, кад му његова инфлуенца изгледа лака, и да сједи у соби докле год болест потпуно не прође. А инфлуенца често врло споро пролази: болесник изгуби и огањ и кашаљ и друге тегобе, а дани па и недјеље треба да прођу, док се ослободи малаксалости и неке опште нелагодности. Докле год, међутим, све то не прође, болесник треба да се чува, ако хоће да га не снађе зло. И, разумије се, увијек треба да зове љекара и да слуша што му он каже.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

† Милован Глишић. У Дубровнику преминуо је у прошлу недјељу српски књижевник Милован Глишић. Покојник је недавно био дошао у Приморје због поправке здравља, али га је ту смрт снашла. Тијело му је уз помоћ српске државе пренесено у Биоград и тамо сахрањено.

Глишић спада међу прве наше књижевнике и хумористе; за њ се може рећи де је творац приповијетке из народног живота. „Рога“, „Шетња послије смрти,“ „Ни о кошта“ и т. д. изнијеле су га на глас и дале му достојно мјесто у књижевности; а познати су и његови комади позоришни: „Подвала“ и Два цвањика“. Иначе је дао српској литератури лијепих пријевода као што су: „Рат и мир“ од Толстоја; „Мртве душе“ и Тарас Буљбу“ од Гогоља, “Колумба“ од Меримеа, „Брђани“ од Шатријана и т. д.

Он се родио у Ваљеву, а матурирао у Биограду, гдје је похађао филозофски факултет, који је послије напустио. Био је дуго година драматург Народног Позоришта, а у пошљедње вријеме помоћник библиотекара Народне Библиотеке.

У српској књижевности Глишић је својим радом осигурао себи једно од најугледнијих мјеста. Бог да му душу прости!

Прорицања за годину 1908. Чувена париска пророчица Мадам де Thèbes објавилаје свој алманак, у коме распоређује нека пророчанства за годину 1908. Та своја пророчанства оснива она на хеироматским испитивањима и астроношким прорачунима. Прошле године прорекла је она за годину 1907., да ће то бити „несрећена година“. Шест мјесеци иза тога примио је Клемансо своје државничко достојанство са ријечима: „Ми се налазимо у несрећеним приликама“. Алманак је пред-

виђао немире на југу Француске, велике кише и поплаве; у њему се на нејасан начин говорило донекле и о догађајима у Мароку, те о кретању француске војске и морнарице.

Према том чудноватом предвиђању, које доиста занима ширу публику, биће 1908. година, — година оштра, „година спорова“. Под упливом Меркура превладаће интерес и егоизам; борбе расе и разнијех класа порашће до велике интензивности; па и сама пуирода као да ће заиграти улогу, у којој ће се мијењати губитци с добитцима, изобиље са оскудицом; у једним ће крајевима бити плодна, у другим гладна година. Француска ће остати негдје у „златној средини“. Финансијски ће се стручњаци бити више позвани за оцјењивање ситуације но политичари, док ће се потоњи кроз годину 1908. „у велике консумирати“: феминистичка ће акција, растући непрестано у све већим и замашнијим размјерима, довести до неочекиваних новости и открића, док ће нарочито нека страњкиња у женском покрету играти веома важну улогу. Многи ће одједном и напрасно нестати, починиће се многи и веома тешки атентати, од којих ће један многе упропастити и присилити Скупштину да створи озбиљне и изванредне одредбе.

У првим ће се мјесецима године 1908. извести веома знатне финансијске операције. Париз ће трпјети од жестоке зиме много дуже но обично; полиција ће наилазити у своме послу на веома тешке сметње. Артистичко ће продуцирање бити средње и по врсти и по количини, али зато ће нови проналасци на пољу механике у велико упростити садашње системе моторне снаге.

Сваковрсне кризе достигнуће у Француској свој максимум у новембру. Такве су на примјер: општа и тешка политичка криза, финансијска криза и унутрашња криза коју ће изазвати спољашња нека опасност. Поред тога ће редом слиједити огромни процеси: тачно одређена борба против анархиста, који ће јако потенцирати своју радњу; вратиће се у политички живот оне личности, за које се већ сада држи да су „ликвидирале“. Међутим ће доћи на дневни ред дубоке промјене у интелекту и осјећајима, покрети у разним предјелима, женска самоубиства, због великих политичких и финансијских неприлика.

У другој ће половини године владати релативни мир, јер ће тешки догађаји, који ће дрмати спољним свијетом, одвратити позорност Француске од њених унутрашњих неприлика. Једно ће политичко и колонијално питање у то вријеме изазвати расправљање, које ће занимати цио свијет. На исти начин прориче Мадам de Thèbes тешке финансијске кризе и унутрашње борбе и за друге велике европске државе.

За сјеверну Америку предвиђа она доста црну будућност, док ће год. 1908. за јужну Америку бити сјајна.

Нова испитивања о туберкулози. У берлинском друштву за унутрашњу медицину била је интересантна дебата о једној новој методи, која омогућава да се туберкулоза још у почетном стадијуму утврди. Метода се састоји у томе, да се ономе, за кога се сумња да је туберкулозан, кане једна капља раствора туберкулинова у око. У начелу та нова метода оснива се на открићу Кохову, да туберкулоза специфично реагира на отрове туберкулног бацила. Убризга ли се туберкулозном раствор туберкулина, тијело одговори грозницом. Нови метод укапавања туберкулина отклања ону општу реакцију, а искрсне само локална реакција у облику лаког запаљења, које за кратко вријеме нестане. Заслуга за тај метод убризгавања у око припада берлинском бактериологу д-р Волф-Ајзнеру. Одмах за њим истакао је значај тако зване офталмореакције француски испитивач Калмет. Постоји нека осјетљивост туберкулозом обољелог тијела, која се особито на рожњачи (Conjunctiva) маркира. Волф-Ајзнер означава оно црвенило и отицање рожњаче што наступа послије накапавања ока туберкулином, као „конјунктивалну реакцију“.

Прва саопштења покренула су научаре на даља проучавања, и с разних страна утврђено је, да је тај метод егзактан и безопасан. Али се такође доказало, да та реакција није апсолутан доказ о болести. У понеким случајевима испада реакција позитивно, ма да нема туберкулозе а у другим случајевима нема је, ма да туберкулоза постоји. Тек за сумњиве случајеве овај метод је од велике научне вриједности.

О новом календару. Има томе већ дуго времена, како се претреса питање *о новом календару*, па никако још да се ријеши. Прије неког времена јављено је, да ће у Русији нов календар већ од мјесеца марта о. г. ступити у живот. Сад се опет јавља из Петрограда, да је од Академије наука одређена комисија ради увођења новог календара у Русији, отворила своја засиједања, којима предсједава академик Олденбург уз академичаре Шихматова, Рикачева и уз заступника разних владиних институција. У сједници се покренуло питање о сазиву међународне конференције, но о томе није још ништа ријешено.

Ако је икоје питање актуелно, то је зацијело питање о новом календару, па ипак се тако дуго отеже. Питање о календару засијеца у цјелокупни јавни живот свјетски, оно нема ништа заједничког са вјером и политиком, јер то је чисто ствар математике и астрономије, које ту рјешавају. Нарочито са хришћанском вјером нема оно никакве везе, јер стари календар је саставио прије много вјекова Римљанин Јулије Цезар, који није био хришћанин, а хришћански су га народи у оно доба усвојили и њиме се служили све донде, дог га није римски папа Григорије г. 1582. дао поправити, те се тако овим новим поправљеним календаром служе данас сви хришћански народи осим православних. Вријеме је дакле, да се већ једном и то питање коначно ријеши.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Из Народне Скупштине. У сједницама од ове недјеље Нар. Скупштина претресала је извјештај одбора за проучавање посланичких предлога и одбора за молбе и жалбе, па је приступила претресу о употреби обавезног рада за год. 1908. Пошто је министар финансија и грађевина г. Д. Вукотић изнио програм, по којему Књ. Влада мисли употребити приход од обавезног рада у овој години, изабрала је Народна Скупштина одбор, који је тај предлог проучавао и о њему свој извјештај Скупштини поднио. У јучерашњој сједници завршен је претрес о том извјештају и Народна Скупштина ријешила је, да се сав приход од обавезног рада употријеби за годину 1908. на градњу колског пута од Подгорице до Андријевице, како би се овај најважнији пут у Држави ове године потпуно изградио и саобраћају предао.

Школске комисије. Књ. Министарство Просвјете и Црквенијех послова саставило је из учитеља и учитељица народ. школа по једну комисију у свакој школ. области, којима је у задатак ставило да израде пројект наставног плана и програма за наше народне школе.

Комисије ће се конституисати и отпочети свој рад 27. јануара ове године на Цетињу, у Подгорици и у Никшићу — мјестима Обласних Надзорништава.

† Јелена Вицковић. 19. јануара о. г. преминула је овдје послије дужег боловања *Јелена Вицковић*, учитељица прве женске основне школе у Црној Гори. Њеном смрћу нестало је духовне мајке нашег писменог женског свијета, јер у нас скоро нема ни једне писмене жене, која није била или Јеленина ученица или ученица њених ученица.

Кад је Јелена 1871. год. дошла у Црну Гору, мало је овдје било школа, а женских никако. Она се одмах занијела мишљу, како би своје знање употријебила на општу корист црногорског народа и већ године 1872. почела је окупљати у свом стану дјевојчице херцеговачких усташа и осталих Црногораца на Цетињу и поучавала их у писмености и ручном раду. Како је њен стан био доста тијесан, Јелена би често изводила своје ученице под „Јасике“ и на друга мјеста и ту би им под ведрим небом, уливала основе знања и морала. За свој труд и успјешни рад налазила је племенита Јелена награду само у савјести својој. Из ове њене школе развила се доцније државна женска основна школа на Цетињу, којој је она била прва учитељица. И у овој школи она је неуморно радила управ четврт вијека. Године 1897. на Савин-дан Јелена је славила свој 25-годишњи јубилеј, којом је приликом примила од својијех поштовалаца небројне честитке и изразе благодарности, а уз то још и скупоцјену златну икону Богоматере, као дар од Њеног Кр. Височанства Књагиње Црногорске — Милене.

Исте године Јелена је стављена у пенсију, а као признање за њен рад и труд, добила је од ондашње књ. владе на уживање сву своју плату у износу од 960 круна годишње.

Покојница је сахрањена о држ. трошку, а њен спровод био је величанствен. Велика маса народа без разлике пола и узраста, вјере и народности бјеше похитала и искупила се пред њеним станом, да увелича спровод и укаже потоњу част нашој доброј и општељубљеној *Госпођи Нени*, како ју народ из милоште свагда називаше.

При спроводу су чинодјејствовали четири свештеника, а на гробу опростио се с њоме учитељ г. Думовић дирљивим говором.

Госпођу Нену не оплакују данас синови и кћери, браћа и сестре, својта и родбина — јер свега тога она нема. Али оплакују њу њене ученице, њене духовне кћери, којијех данас има у свијема крајевима наше отаџбине. — **Н. Рацковић.**

† Др. Роко Мишетић. У Дубровнику је преминуо у прошлу суботу наш стари познаник, Др. Роко Мишетић, бивши дугогодишњи дворски љекар на Цетињу, а затијем управитељ покрајинске болнице у Дубровнику. Покојник је био због свог родољубивог карактера и поштења од сваког у Црној Гори поштован, а као ваљан љекар уживао је и код нас опште добар глас, те су се и сад многи Црногорци у најтежим својим часовима за љекарски савјет њему у Дубровник обраћали. Лака му земља, а ожалошћеној породици наше искрено саучешће!

Пишу нам из Скадра: Српска школа у Скадру прославила је и ове године на најсвечанији начин дан св. Саве. По св. литургији, коју су у цркви св. Александра Невског одржали наши свештеници г. г. протојереј Обрад Поповић, митрополитски намјесник и мјесни парох и учитељ Михаило Штиркић, кренуло се свечано пут школе, пјевајући цијелијем главним путем тропар и химну дотичног светитеља. У горњем спрату школе, у просторијама општинске сале, која је дивно била окићена, и гдје се слегло мноштво народа, свештеници су извршили црквени обред, осветили водицу и благословили и пресјекли славски колач. Славски домаћин ове године био је г. Никола Ђорђевић, а за до године примио се г. Н. Ђеровић.

Послије водоосвећења наш управљајући учитељ Хараламније Андрић држао је говор о „ђачком фонду“. Истакнувши важност таквог фонда, апелирао је на народ, да притијечу у помоћ у оваквим и другим приликама, како би се остварила намијењена циљеј, те сиротној дјеци олакшало средство за васпитање, доказујући да је васпитање омладине основица народног напретка.

Послије учитељева говора пјевали су ђаци светосавску пјесму, химну турску, руску и црногорску и друге пјесме, а неколико ученика и ученица издекламовали су више пјесама. По подне продужен је програм свечаности, која је завршена малом позоришном представом, коју су одиграли ученици и ученице и играњем разних српских кола.

Како прије подне тако и послије подне, поред многобројног народа присуствовали су овој школској свечаности царско-руски вицеконсул г. Павле Лобачев и књ. црн. консул г. Петар Пламенац са поштованим породицама, као и драгоман руског консулата г. Јеремија Поповић и црквено-школ. општинари, и сви су били врло задовољни.

По завршеној свечаности присутни су учитељству честитали и приложили у „ђачки фонд“ до 500 гроша. Х.

ТЕЛЕГРАМИ

Биоград, 20. јан. На интерпелацију самосталца Јоксимовића одговорио је Пашић у Скупштини, да се питање о црногорским ђацима Божовићу и Ђоновићу, који су умијешани у аферу с бомбама, ишљеђује сада пред првостепеним судом у Биограду. Јоксимовић протестује што се та два ђака незаконито држе још у затвору.

Цариград, 21. јан. Доказано је, да је покољ у Драгошу извршила једна грчка чета, чија су четири ухваћена члана то признали.

Биоград, 21. јан. По налогу српске владе пуштени су на слободу ђаци Божовић и Ђоновић, који су били због афере с бомбама на захтјев црногорске владе пред два мјесеца стављени у притвор. Суд се је у Биограду увјерио, да нијесу ништа криви.

Петроград, 23. јан. Непознати људи тешко су ранили метцима из револвера Перишкина, члана патриотског друштва у Тифлису, а убили су два његова друга. Такође су лако ранили и много пролазника. Једна сумњива особа ухапшена је.

Петроград, 24. јан. Генерали Стесељ, Фок и Рајс осуђени су од ратног суда на смрт, а генерал Смирнов на 10 година робије. Мисли се, да ће сви бити помиловани.

Петроград, 24. јан. Шипов наименован је за министра трговине.

Атина, 24. јан. Пошто је министар финансија дао оставку, предузео је мин. ун. дјела Калогеропуло и управу министарства финансија.

Петроград, 24. јан. Вијест о смртној пресуди генерала Стесеља, Фока и Рајса нетачна је. Ратни суд осудио их је до душе на смртну казну, али за потоњу двојицу истиче олакшавне околности.

Петроград, 25. јан. Прошле ноћи претражене су многе куће. Затворени су неки револуцијонарци, а откривен је депозит оружја.

Атина, 25. јан. Скупштина је са 82 против 51 гласа изјавила влади повјерење.

Петроград, 26. јан. Неосновани са гласови, који се проносе у иностранству, о атентату на Цара.

Званични оглас

ОБЈАВА

Изашао је из штампе

ДРЖАВНИ КАЛЕНДАР

КЊАЖЕВИНЕ ЦРНЕ ГОРЕ

за 1908 годину

Цијена му је **1 круна.**

Може се добити у Књижарама: Пера М. Калуђеровића на Цетињу и Косте Станића у Подгорици.

Бр. 37. Из канцеларије Управе Држ. Штампарије. 24, јануара 1098. Цетиње, 1,3

ОБЈАВА

На молбу Марка Прњата, из Подгорице, умољава се свако ко би ишта дознао или дознати могао о његовом умноболном братанићу, Бошку Андријину Прњату, родом из Крушевца у Херцеговини, који је отишао преко Вучијег Зуба у Бијелу Гору, гдје се посљедњи пут отрагу два мјесеца виђао, да извијести Књ. Министарство Иностраних дјела. 1,3

Приватни огласи

Црногорска Банка

Држаће на Цетињу на дан 2. фебруара 1908 г. у 9 часова прије подне у банчином локалу своју

II Редовну Главну Скупштину

Са шљедећим дневним редом:

1) Избор перовође за вођење скупштинског записника;
2) Избор двојице акционара за овјеравање записника;
3) Избор тројице акционара за бројење гласова;
4) Извјештај Управног Одбора и полагање рачуна за 1907 год.
5) Извјештај Надзорног Одбора;
6) Одобрење биланса и рада Управног и Надзорног одбора за 1907 год.
7) Решавање о предлозима Управног Одбора;
8) Бирање 4 члана за Управни Одбор и
9) Бирање 5 чланова за Надзорни Одбор.

Напомена:

На главној скупштини могу учествовати сви акционари.

На мјесто улазница важе уплатне књижице (чл. 38) које сваки акционар мора лично донијети.

Акционари ван Цетиња који неби могли лично присуствовати могу своје уплатне књижице депоновати код банчиних повјереника и овима предати овлашћење које ће их акционар на скупштини заступати.

Ниједан акционар не може заступати више од једног акционара.

Банчини су повјереници:
Народна Банка — Београд;
Српска Банка — Загреб;
Српска Штедионица — Кореница;
Прва Никшићска Штедионица, Никшић;
Филијале Црногорске Банке: — Подгорица и Бар, и
Заступништва: Ријека, Колашин, Његуши и Вир-Пазар.

Управа Црногорске Банке.

р. 190 број 21. 2,2

ОГЛАС. Продајем из слободне руке моје имање **„ИБРОВИНУ“** са узглавницом и правом на Веље Брдо Пиперско.

Цијена умјерена, на роковима, — ко жели купити нек се пријави потписатом.

Цетиње.

Р. 30, Бр. 39, 1,2 **Вукашин Б. Божовић**

ЦРНОГОРСКА БАНКА, ЦЕТИЊЕ

РАЧУН ИЗРАВНАЊА НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 1907 ГОДИНЕ

ИМОВИНА

Благајница				
у готову новцу			23.787	03
Мјенице				
у портфељу			339.772	—
Зајмови на залоге			15.404	75
Текући рачуни:				
а) домаћи	120.606	91		
б) страни	65.299	26	185.906	17
Наплате			10.236	11
Преносна камата			603	64
Прибор и намјештај				
по одбитку отписа			4.274	51
Књиге и штампане ствари				
по одбитку отписа			900	—
Вриједности резервног фонда			1.230	—
Залоге по мјеничним зајмовима			285.514	—
Залоге по зајмовима на текућ. рачуне			177.130	—
Мјенични депо у иностранству			80.000	—
Оставе			5.970	—
Кауције			30.850	—
Круна			**1,161.578**	**21**

ДУГ

Главница				
1.000 комада акција I. кола потпуно уплаћ. по круна 200			200.000	—
Улози на штедњу				
са укапиталисаном каматом до 31/12. ов. г.			194.685	64
Текући рачуни:				
а) домаћи	31.784	73		
б) страни	68.647	21	100.431	94
Један повјерилац			50.000	—
Привремени рачуни			3.595	15
Резервни фонд			3.087	75
Преносна камата: на мјенице и зајмове на залоге			4.862	23
Пошиљаоци наплата			10.236	11
Полагачи залога по мјен. зајмовима			285.514	—
Полагачи залога по зајмов. на текућ. рачуне			177.130	—
Полагачи мјеница чланова управног одбора			80.000	—
Остављачи остава			5.970	—
Полагачи кауција			30.850	—
Тантијеме			1.183	42
Преостатак чисте добити			14.031	97
Круна			**1.161 578**	**21**

РАЧУН ДОБИТКА И ГУБИТКА НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 1907 ГОД.

ГУБИТАК

Камате:					
а) на улоге на штедњу		8.113	52		
б) „ унапријед положене уплате по акцијама		687	46		
в) по једној обавези	1·221·35				
по одбитку преносне камате	603·64	617	71	9.418	69
Укупни трошкови:					
а) плате		6.444	20		
б) поштарина		1.442	80		
в) станарина		1.200	—		
г) разни. трош. централе филијале и заступ.		2.314	93		
д) отписи:					
1) од намјештаја и прибора	474·93				
2) „ књига и штамп. ствари	726·97	1.201	90	12.603	83
Чист добитак кр.	16·905·98				
од ове суме иде по чл. 73 банчиних правила:					
а) 10% резервном фонду		1.690	59		
б) 3½% тантијеме члан. Упр. Одбора	591·71				
в) 1% „ „ Надзор. „	169·06				
г) 2½% „ директору и чинов.	422·65	1.183	42	2.874	01
Преостатак чисте добити				14.031	97
Круна				**38.928**	**50**

ДОБИТАК

Камата на мјенице	26.360	87		
по одбитку преносне камате	4.612	76	21.748	11
Камата од зајмова на залоге	1.153	54		
по одбитку преносне камате	249	47	904	07
Камата по текућим рачунима			3.804	99
Разни приходи:				
провизија по разним исплатама у иностранству, разлике на курсу, провизија на мјенице и зајмове на залоге, камата задоцњења по упл. акција, провиз. на послов. са Америком и разни други приходи			12.471	33
Круна			**38.928**	**50**

КЊИГОВОДСТВО

Потпредсједник
Д-р Ст. Матановић

УПРАВНИ ОДБОР:
Чланови:
Л. Мијушковић, П. Спасић, Илија Хајдуковић, Акан Марић, Павле Пламенац, Захарија А. Гвозденовић, Ристо Поповић, Марко Врбица, Н. Виторовић, Н. П. Џањевић, Петар Пламенац, Иво Пејовић.

Предсједник
Вуко Вулетић

На основу члана 68 и 72 банчиних правила, надзорни одбор извршио је преглед ових рачуна: „Изравнања“ и „Добитка и Губитка“ упоредио их са главним и споредним књигама и пошто их је нашао исправним, одобрава их.

НА ЦЕТИЊУ
24. Јануара 1908.

Потпредсједник
М. Гвозденовић

Чланови:
Ф. Јерговић, М. Н. Ђуровић, М. Мијушковић.

Предсједник
Урош Марић

П.п. Бр. 42, 1,1

II. ЗАКЉУЧНИ РАЧУН НАРОДНЕ ШТЕДИОНИЦЕ НА ЦЕТИЊУ

НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 1907. ГОД.

РАЧУН ИЗРАВНАЊА

ИМОВИНА

Благајна:				
у готовом новцу			10.879	88
Мјенице:				
мјенице у портфељу			95.474	—
Текући рачуни:				
дужници по текућим рачунима			5.668	28
Оставе:				
разне залоге за гаранц. мјен. зајм.	61.875	—		
ручне „ „ „ „ „	5.420	—		
залоге по зајмовима на текуће рачуне	8.300	—	75.595	—
Намјештај и прибор:	1.298	23		
по отпису	148	23	1.150	—
Круна			**188.767**	**16**

ДУГ

Главница:				
уплаћени удјели I. кола	24.432	50		
„ „ „ II. „	8.600	—	33.032	50
Улози на штедњу			69.329	95
Резервни фонд			471	34
Остављачи остава			75.595	—
Повјериоци:				
по текућим рачунима	2.860	81		
„ приврем. „	2.680	77	5.541	58
Преносна камата			1.031	32
Чист добитак			3.765	47
Круна			**188.767**	**16**

РАЧУН ДОБИТКА И ГУБИТКА

РАСХОД

Камате на улоге			3.274	85
Трошкови:				
Плате	2.626	70		
Канцеларијски и други трошкови	859	41		
Станарина	340	—		
Отпис од намјештаја и прибора	148	23	3.974	34
Чист добитак			3.765	47
Круна			**11.014**	**66**

ПРИХОД

Камате од мјеница:	6.603	24		
по одбитку преносне камате	1.031	32	5.571	92
Камате по текућим рачунима			292	25
Затезна камата			304	45
Провизија			2.708	06
Уписнина: наплаћена од II. кола			391	—
Разни приходи:				
од уплатних и уложених књижица, поштарине, разлике на курсу и т. д.			1.746	98
Круна			**11.014**	**66**

НА ЦЕТИЊУ,
31. Децембра 1907.

УПРАВНИ ОДБОР:
Урош Марић, Вуко Вулетић, управник, Кап. Марко Иванишевић.

За Књиговодство:
Јован Сечујски

Са главним и помоћним књигама сравнили и нашли да је тачно и исправно.

НАДЗОРНИ ОДБОР
Михо Вакети, Петар Спасић, ком. Павле Пламенац, Саво Милуновић, Ристо Поповић, предсједник, Мијат Мијатовић, Никола Кнежевић, Спасоје Пилетић.

П. п. Бр. 43, 1,1

Штампа К. Ц. Државне Штампаније